

Guy Vandenberghe had gelijk

Computerrecht zal eeuwig verbonden blijven met Guy Vandenberghe, een van de oprichters van dit blad en inspirator van het paradigma. Guy overleed in 1989, twee jaar voordat de Softwarierechtlijn werd aangenomen en auteursrechtelijke bescherming van computerprogramma's regel werd in heel Europa. In zijn proefschrift¹ dat vijf jaar eerder – in het oprichtingsjaar van dit tijdschrift – gepubliceerd was, had hij met kracht van argumenten betoogd dat auteursrecht niet het juiste middel is om software te beschermen. Volgens Vandenberghe past software niet in het auteursrechtelijke systeem, maar verdient ze een sui generis regime. De verlichte auteursrechtelijke elite waartoe ik destijds bijna behoorde, was niet onder de indruk van deze bezwaren.² Het auteursrechtelijke 'werk' is een flexibel begrip dat meegaat met zijn tijd. Techniek is geen vreemde eend in de auteursrechtelijke bijt; kijk maar naar industriële vormgeving en architectuur. En dat criterium van menselijke communicatie, dat door Vandenberghe was geopperd om software buiten het auteursrecht te houden, dat heeft geen basis in de wet. Of een werk door een mens of door een machine wordt gelezen, maakt niets uit. En dan die veel te lange beschermingsduur? Daar vloeit toch helemaal geen bloed uit. Als een programma na een paar jaar geen economische waarde meer bezit, dan doet het er weinig toe dat het tot 70 jaar na de dood van de programmeur beschermd blijft.

Vijfentwintig jaar na dato moet het hoge woord er uit. Guy Vandenberghe had gelijk. Software hoort niet thuis in het auteursrecht, en zou veel beter passen in een eigensoortig, op de economische eigenaardigheden van de software-industrie afgestemd beschermingsregime.³ Verschijnselen als interoperabiliteit en netwerkeffecten, die in de softwarebranche van groot belang zijn, spelen binnen het traditionele domein van het auteursrecht nauwelijks een rol. Het auteursrecht is bovendien verkeerd gericht; het beschermt enkel

het mooie en 'nutteloze', niet de efficiënte programmeeroplossing. Het domeinprobleem dat Vandenberghe in 1984 intuïtief aanvoelde, is in 2009 hoogst actueel geworden – niet alleen in verband met computerprogrammatuur. Het softwareauteursrecht is een paard van Troje in het auteursrechtelijke domein gebleken. Het veel geroemde flexibele werkbegrip is gedurende de afgelopen decennia verworpen tot een laagdrempelige eis van originaliteit, waaraan vrijwel ieder product van geestelijke inspanning gemakkelijk lijkt te voldoen. Zo heeft de Hoge Raad in een aantal recente uitspraken ruim baan gegeven aan auteursrechtelijke bescherming van chemische formules, triviale spelletjes en alledaagse gesprekken. Daarmee is het auteursrecht naar mijn mening ver buiten zijn oevers getreden, en de behoefte aan domeinafbakening urgent geworden. Maar of het de door Vandenberghe aangedragen criterium (het object moet bestemd zijn voor menselijke communicatie) daartoe echt bruikbaar is, betwijfel ik nog steeds. Waar het om gaat is het definiëren van een domeingrens die culturele en technische voortbrengselen met enige mate van voorspelbaarheid van elkaar kan scheiden. Dat is in een tijd waarin kunst, informatietechnologie en entertainment in toenemende mate met elkaar versmolten raken, een van de grote uitdagingen van het informatierecht en van dit tijdschrift.

- 1 G. Vandenberghe, *Bescherming van computer-software*, Antwerpen: Kluwer 1984.
- 2 Zie bijv. P.B. Hugenholtz en J.H. Spoor, *Auteursrecht op software*, Amsterdam: Otto Cramwinckel 1987.
- 3 Zie het binnenkort bij de UvA te verdedigen proefschrift van A. van Rooijen, *The Software Interface between Copyright and Competition Law*, te verschijnen bij Kluwer Law International 2009.